

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 199g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală

(prelungirea termenului de menținere în calitate de bănuț [III])

CHIȘINĂU
30 noiembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 august 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 noiembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni” din articolul 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexei Axentiev, în interesele nei Ecaterina Axentiev, în dosarul nr. 10-157/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Constantin Damaschin de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează:

4. Printr-o ordonanță din 1 septembrie 2022, un ofițer din cadrul Centrului Național Anticorupție a recunoscut-o pe dna Ecaterina Axentiev în calitate de bănuită de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 324 alin. (2) lit. b) din Codul penal, adică corupție pasivă comisă de mai multe persoane.

5. De asemenea, la demersurile procurorului de caz, prin încheierile din 1 septembrie 2022, 27 septembrie 2022 și 25 octombrie 2022, judecătorul de instrucție a amânat, până în data de 29 noiembrie 2022, aducerea la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a nei Ecaterina Axentiev în calitate de bănuit.

6. Dat fiind faptul că la 29 noiembrie 2022 expira termenul general de trei luni în care o persoană poate fi menținută în calitate de bănuit, printr-o ordonanță din 28 noiembrie 2022, pe baza articolului 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală, cu acordul Procurorului General, procurorul de

caz a prelungit termenul de menținere în calitate de bănuțit cu încă trei luni, până la 27 februarie 2023.

7. La 26 decembrie 2022, apărătorul a contestat la procurorul ierarhic superior ordonanța procurorului de caz din 28 noiembrie 2022.

8. În lipsa unui răspuns din partea procurorului ierarhic superior, apărătorul a contestat ordonanța în discuție la judecătorul de instrucție.

9. În cadrul examinării contestației, dl avocat Alexei Axentiev a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni” din articolul 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală.

10. Printr-o încheiere din 25 iulie 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

12. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 63

Bănuitul

„(1) Bănuitul este persoana fizică față de care există anumite probe că a săvârșit o infracțiune pînă la punerea ei sub învinuire. Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuित prin unul din următoarele acte procedurale, după caz:

- 1) procesul-verbal de reținere;
- 2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate;
- 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuित.

(1¹) Ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuित și informația despre drepturile prevăzute la art. 64 se aduc la cunoștință în decurs de 5 zile din momentul de emiteră a ordonanței, dar nu mai tîrziu de ziua în care bănuitul s-a prezentat sau a fost adus silit, ori din momentul de începere a primei acțiuni procedurale efectuate în raport cu acesta. În cazul în care există necesitatea dispunerii unor măsuri speciale de investigații în privința bănuitului, aducerea la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuित și a drepturilor sale se amână în baza ordonanței motivate a procurorului, cu autorizarea judecătorului de instrucție pe o perioadă de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii motivate a perioadei pînă la 3 luni. În cazul infracțiunilor privind crima organizată, spălarea de bani, al infracțiunilor cu caracter terorist, al infracțiunilor de corupție și ale celor conexe actelor de corupție, termenul de amânare a aducerii la cunoștință poate fi prelungit pînă la 6 luni, la demersul procurorului, cu autorizarea judecătorului de instrucție. Fiecare prelungire a termenului de amânare a aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuित și a drepturilor sale nu poate depăși 30 de zile.

(2) Organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuित:

- 1) persoana reținută – mai mult de 72 de ore;
- 2) persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive;
- 3) persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, **iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni.**

(3) La momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin.(2), organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuitul reținut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire. În caz de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuित mai mult de 3 luni, ofițerul de urmărire penală este obligat să informeze imediat bănuitul despre aceasta.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției afirmă că, potrivit articolului 63 alin. (1¹) din Codul de procedură penală, ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuित se aduce la cunoștința persoanei vizate în decurs de cinci zile din momentul emiterii ordonanței, dar nu mai tîrziu de ziua în care bănuitul s-a prezentat sau a fost adus silit, ori din momentul de începere a primei acțiuni

procedurale efectuate în raport cu acesta. În cazul în care există necesitatea efectuării unor măsuri speciale de investigații, aducerea la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit se amână printr-o ordonanță motivată a procurorului, cu autorizarea judecătorului de instrucție pe o perioadă de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii motivate a perioadei până la trei luni.

14. Articolul 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală stabilește că organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit: persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni. În opinia autorului excepției, această normă nu reglementează în mod clar momentul în care Procurorul General și adjuncții săi pot interveni în vederea prelungirii termenului în care o persoană poate avea statut de bănuit.

15. În susținerea argumentelor sale, autorul excepției a invocat pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3), 7, 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni” din articolul 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală. Curtea constată că aceste prevederi au făcut anterior obiectul unei sesizări la Curtea Constituțională (a se vedea DCC nr. 82 din 18 noiembrie 2016, DCC nr. 9 din 19 ianuarie 2017, DCC nr. 25 din 29 martie 2018). Curtea observă că criticile invocate în prezenta sesizare sunt similare cu cele avansate în sesizarea care a stat la baza Deciziei nr. 82 din 18 noiembrie 2016 (*i.e.* sesizarea nr. 130g/2016).

20. Curtea a constatat că dispozițiile legale criticate reglementează în mod expres termenele în care persoana poate avea calitatea de bănuit și în privința căreia a fost emisă o ordonanță de recunoaștere în această calitate. Aceste termene pot varia, în condițiile legii, cel mult până la 3 luni, iar cu acordul Procurorului General sau al adjuncților săi, cel mult până la 6 luni. Totodată, în conformitate cu articolul 63 alin.(3) din Codul de procedură penală, în caz de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuit, ofițerul de urmărire penală este obligat să informeze imediat bănuitul despre aceasta (a se vedea DCC nr. 82 din 18 noiembrie 2016, § 20).

21. Curtea a notat că stabilirea la articolul 63 alin. (2) din Codul de procedură penală a termenelor în care persoana poate avea statut de bănuțit asigură claritatea și previzibilitatea normei restrictive (a se vedea DCC nr. 82 din 18 noiembrie 2016, § 21).

22. Curtea a reținut că dispozițiile contestate nu provoacă vreo confuzie. Stabilirea unor termene procesuale ține de competența legislatorului, având în vedere necesitatea asigurării desfășurării în condiții normale a urmăririi penale. Dispozițiile criticate sunt precise și previzibile (a se vedea DCC nr. 82 din 18 noiembrie 2016, § 22).

23. De asemenea, Curtea a subliniat că sarcina verificării respectării normelor procesual-penale în fiecare cauză particulară le revine instanțelor judecătorești (a se vedea DCC nr. 82 din 18 noiembrie 2016, § 24).

24. De vreme ce nu au intervenit elemente noi care să justifice reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate în Decizia nr. 82 din 18 noiembrie 2016 rămân valabile și în prezenta cauză.

25. Prin urmare, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni” din articolul 63 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexei Axentiev, în interesele dnei Ecaterina Axentiev, în dosarul nr. 10-157/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 30 noiembrie 2023
DCC nr. 164
Dosarul nr. 199g/2023*